

У КОТЕЛЬВІ ВІДКРИТО ЦЕНТР МАТЕРІ І ДИТИНИ

(Закінчення.
Початок на с. 1-2)

рофірма "Маяк" понад два мільйони гривень щороку вкладає в соціальну сферу. В центрі уваги - підрастаюче покоління. Два дитячих садочки з інтернатною формою на 20 дітей віком до 12 років із забезпечених сімей, три школи. При народженні дитини працівники одержують премію в сумі 1000 гривень. При народженні другої дитини - 2000 гривень. І це - лише короткий перелік нашої підтримки. Враховуючи складність демографічної ситуації, вирішили допомогти всім

котелевцям. Так народилася ідея Центру. Життя набуло нового сенсу. Відчула особисту відповідальність за життя і здоров'я земляків. Робочий день починався з будівництва. І я вдячна будівельникам на чолі з Миколою Івановичем Костенком за оперативність, за високу якість роботи.

Промовець щедро благає всім щастя, здоров'я, терпіння, великодушності.

Благочинний протоієрей Василь Довганич благословляє відкриття нового осередку здоров'я. Стрічку перерізають Валентина Іванівна Довженко, Олександр Васильович Удові-

ченко, Тетяна Михайлівна Корост.

Благочинний протоієрей освячує приміщення. Присутні знайомляться з кабінетами, службами Центру.

Нові меблі, сучасне обладнання, кваліфіковані спеціалісти, творча співдружність із науковцями Української медичної стоматологічної академії гарантують використання найсучасніших методів, спрямованих на збереження здоров'я, в першу чергу, молоді. З підлітками, починаючи з десятирічного віку, проводять роботу медики, педагоги, працівники соціальних служб. Паралельно з цим тут оздоровлюватимуть підлітків, проводимуть

обстеження пар до вступу в шлюб і, при необхідності, надаватимуть належну допомогу. Особлива турбота - про вагітних. Для них - консультації медиків, психологів, юристів, школа відповідального батьківства, планування бажаної вагітності, лікування подружніх пар із безпліддям. Все це сприятиме формуванню в юнаків і дівчат прагнення народити здорове маля.

Як підкреслив Олександр Васильович Удовіченко, із шести таких Центрів, що вже функціонують на Полтавщині, котелевський - найкращий.

Л. ЧЕРПАКОВА,
наш кор.

ЕКЗОГЕННА ВТОРИННА ПРОФІЛАКТИКА ПОЧАТКОВИХ ФОРМ ФЛЮОРОЗУ ЗУБІВ У ДІТЕЙ

Флюороз зубів - важлива медико-соціальна проблема. Її значення обумовлюється значним поширенням захворювання на території України не тільки в регіонах із підвищеним вмістом фтору в питній воді, але й у місцевостях із оптимальною і навіть зниженою концентрацією цього галогену у водних джерелах.

Проведеними дослідженнями виявлено, що поширеність флюорозу постійних зубів у школярів м.Полтави за останні 20 років знаходиться на одному рівні - 23-27% як у перших, так і в одинадцятих класах. Але якщо в 7-9-річному віці прояви флюорозу діагностуються у вигляді крейдоподібних або трохи пігментованих до світло-жовтого кольору плям, то в 17-річних юнаків і дівчат зміни емалі набувають вигляду бурих чи темно-коричневих плям, на фоні яких нерідко спостерігаються ерозії, дефекти та стертість коронок зубів.

Механізм розвитку патоморфологічних змін у тканинах зуба при флюорозі -

складний процес. Немає сумніву, що найбільш вразливим періодом для розвитку флюорозу є період мінералізації зубних зародків та внутрішньощелепного розвитку емалі, а також період дозрівання емалі в перші роки після прорізування зубів.

Лікування флюорозу висвітлено в працях багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників. Однак у своїй більшості воно зводиться до вибілювання пігментних плям із застосуванням кислот та окислювачів, дію яких підсилюють перекисом водню, ефіром, опроміненням ультрафіолетом або гелій-неоновим лазером. Ці заходи в деякій мірі небезпечні для твердих тканин зубів, потребують багаторазових відвідувань лікаря пацієнтом та не завжди ефективні.

Таким чином, основна увага сучасної стоматології повинна приділятися методам і засобам профілактики. Однак наявні різні засоби та методи первинної профілактики флюорозу не завжди запобігають розвиткові цього захворювання. До того ж вони не-

рідко потребують великих матеріальних витрат, що є перешкодою їх здійснення, особливо у сільській місцевості. Звідси - необхідність вторинної профілактики фтористої інтоксикації. Для терапії початкових форм (вторинної профілактики) флюорозу запропоновано лише кілька методик, але препарати, що застосовують автори, або не випускаються вітчизняною фармацевтичною промисловістю, або містять низький відсоток кальцію. До того ж, курси лікування довготривалі, а ефективність їх не простежена.

Отже, пошук нових ефективних засобів терапії патологічних змін емалі при початковому флюорозі - актуальне завдання практичної стоматології.

Нами досліджені постійні зуби у дітей віком від 7 до 9 років із проявами флюорозу у вигляді крейдоподібних плям, які займали до 50% зубної поверхні. Усі діти з дня народження мешкали в Київському районі м.Полтави.

З метою підвищення мінералізації зубів, попередження

розвитку пігментації і деструкції емалі та поступового зникнення крейдоподібних плям усім дітям застосовувався запропонований нами метод екзогенної вторинної профілактики флюорозу, який включає використання розчину хлориду кальцію з уротропіном у співвідношенні 1:1, що відповідає вмісту цих речовин у таблетках "Кальцекс". Залежно від вираженості клінічних проявів розчин використовувався шляхом аплікацій, електрофлорозу чи фонофлорозу.

Аплікації препарату проводилися як в умовах стоматологічної поліклініки, так і в домашніх умовах. При застосуванні аплікацій ватний тампон, зволожений вищевказаним розчином, на 5 хвилин накладали на зуби, попередньо очищені від нальоту та ізольовані від слизової оболонки. Тампони міняли тричі поспіль. Час загальної експозиції розчину становив 15 хвилин. У домашніх умовах пацієнтам рекомендували проводити аплікації на ніч. Один курс профілактики складався з 10-15 сеансів.

Фізіотерапевтичні методи

(Закінчення на с. 4)

ЕКЗОГЕННА ВТОРИННА ПРОФІЛАКТИКА ПОЧАТКОВИХ ФОРМ ФЛЮОРОЗУ ЗУБІВ У ДІТЕЙ

(Закінчення.
Початок на с.3)

(електрофорез, фонофорез) проводилися лише в умовах стоматологічної поліклініки. Електрофорез препарату проводили при щільності електричного струму 0,005 мА/см² протягом 15-20 хв. із використанням апарату ГР-2. Фонофорез препарату застосовували протягом 5 хв. випромінювачем 0,4 у постійному режимі роботи за інтенсивності озвучування 0,05-0,2 Вт/см². Для проведення процедури користувалися апаратом УЗТ-3.04 С. При зас-

тосуванні електрофорезу чи фонофорезу кальцій-уротропінового комплексу на курс профілактики призначали 7-10 сеансів.

Після кожної процедури пацієнтам рекомендували утриматися від вживання їжі протягом 2 годин.

Курс профілактики проводили двічі на рік.

Через рік після проведення курсу профілактики відзначалися стабілізація флюорозних уражень у 56% зубів та поліпшення стану ураженої флюорозом емалі у 44% зубів. Поліпшення проявля-

лося не тільки зменшенням розмірів флюорозних плям у 37% зубів, а й повним їх зникненням у 7% зубів.

Використання запропонованого кальцій-уротропінового комплексу дозволило збільшити ефективність профілактики (порівняно з традиційним глюконатом кальцію) майже вдвічі при скороченні кількості сеансів одного профілактичного курсу на 5-10 відвідувань.

Висока ефективність запропонованого кальційорганічного комплексу підтверджує можливість його застосу-

вання в практичній стоматології для екзогенної вторинної профілактики флюорозу зубів у дітей.

*Л.Ф.КАСЬКОВА,
професор, завідувача кафедрою дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань УМСА;*

*І.О.ПАДАЛКА,
професор кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань УМСА;*

*Л.І.АМОСОВА,
кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань УМСА;*

*Л.І.КЛИМЕНКОВА,
міський дитячий стоматолог.*

КРОВСОСНІ КОМАХИ ТА ЗАХОДИ БОРТЬБИ З НИМИ

Давно вже минуло 27 вересня, за народним календарем це Воздвиження Христа Господня - день, із якого земноводні тварини та плазуни ховаються в домівки на спокій, на зиму сплячку. Повертаються з літніх "пасовищ" у наше житло і наші сусіди-вороги - пацюки та миші. Про це свідчать щоденні дзвінки в міськдезстанцію. Мешканців міста на перших поверхах, особливо багатопверхівок, вкрай непокоять блохи.

Повернувшись із відпустки, людина дивується, звідки взялася ця нечисть, квартира ж була закрита, та й слідів мишовидних гризунів немає?

Блохи - кровососні комахи, які паразитують на ссавцях, птиці та людині. Часто міняють свого хазяїна і можуть бути в зв'язку з цим переносниками і джерелами інфекційних хвороб. Блохи - великі стрибуни, вони можуть робити стрибок до 20-30 см, витримують голод до 100 днів. При цьому добре пе-

реносять коливання температури і різке зниження вологості повітря.

Важливою особливістю бліх є те, що, сформовані на фазі лялечки, вони не виходять зразу з коконів і можуть знаходитись у них живими протягом року й більше. Основним стимулом для виходу бліх із коконів є різке збільшення відносної вологості повітря. В підвальних приміщеннях така ситуація виникає після прориву труб водопровідної або каналізаційної систем, а також після сильних дощів.

Блохи собак, котів, мишовидних гризунів відкладають яйця у шерсть тварин. При чуханні тварини скидають бліх і їх яйця на навколишні об'єкти зовнішнього середовища, заражаючи житло людини. Якщо в підвальному приміщенні є мишовидні гризуни, то блохи, коли ви буваєте в підвалі, можуть стрибнути на ваш одяг і благополучно "приїхати" до вашого житла, або через вентиляційну систему - з пото-

ком повітря.

При укусі блоха вводить в організм хазяїна слину, яка викликає місцеве запалення шкіри, зуд. Але передача інфекції йде не через слинні залози, а при кровососанні і через заражені фекалії, які блохою виділяються на шкіру хазяїну і втираються при розчісуванні місця укусу. Збудники багатьох інфекційних захворювань тривалий час залишаються життєздатними у тілі блохи. Це і збудники чуми, ендемічного висипного тифу та захворювань шкіри. Блохи можуть бути і механічними переносниками збудників ряду інших інфекційних захворювань.

Для попередження розповсюдження бліх підвальні приміщення звільняють від гризунів, бродячих тварин. Входи в нори гризунів, щілини в підлогах і стінах забивають, сміття видаляють.

Заходи боротьби з блохами в першу чергу зводяться до підтримання в приміщеннях чистоти шляхом щоденного вологого прибирання, видалення сміття, вибивання і провітрювання постільних речей та

білизни, обробки приміщень із допомогою пилососа.

Особливо важливим є дотримання санітарних заходів у приміщеннях, де містяться кішки та собаки. Їхні підстилки треба систематично прати, а тварин мити зошампунями, або шампунями для миття волосся з додаванням реопана, орадельта.

Для знищення бліх у житлових приміщеннях використовуються інсектициди в рідкому стані або аерозолі, які дозволені для використання Міністерством охорони здоров'я України. Цими препаратами обробляються підлоги, стіни на висоту до 1 м, м'які меблі, підстилки тварин та інші об'єкти.

А особливо добре буде, якщо ви звернетесь за допомогою до фахівців, у нашому регіоні - до Кременчуцької міської дезінфекційної станції за телефоном 77-54-58, яка займається дезінсекцією та дератизацією професійно.

*Н.П.ЗАЛІЗНЯК,
головний лікар
Кременчуцької
міськдезстанції.*